
Monte Hellman uvádí v Karlových Varech svou Cestu nikam

Monte Hellman uvádí v Karlových Varech svou Cestu nikam

6. 7. 2011, autor: Zbyněk Vlasák, rubrika: Studenti

Tarantinův debut jsem měl dělat já

Americký režisér MONTE HELLMAN se do Karlových Varů vrátil po čtyřech letech. V roce 2007 tu uvedl v rámci sekce Nový Hollywood svou kultovní *Dvouproudou asfaltku*. Letos dorazil s novým filmem *Cesta nikam*. Ten měl premiéru loni v Benátkách, kde Hellman dostal rovněž cenu za celoživotní dílo.

Hrdina vaší *Cesty nikam* říká, že devadesát procent filmu je casting. Jak obsazujete herce vy?

Se svou postavou absolutně souhlasím. Herce obsazují různými způsoby; dřív jsem třeba používal fotografie z filmů. Někdy vás taková fotka nechá nahlédnout do lidského nitra lépe než pohyblivé obrázky. Dnes už si herce prohlížím v různých pořadech na YouTube. Zajímá mě, jestli jsou dostatečně uvolnění, aby nechali věci plynout a dít se. Na jejich filmy se ale nedívám.

Na karlovarském Master Classu jste mimo jiné říkal, že svým hercům přizpůsobujete role, že jsou pro vás důležitější než postavy. Co na to říkají scenáristé?

Snažím se jim to neříkat. Zatím se žádný nezbouřil, asi jsem měl štěstí. Scenárista *Cesty nikam* Steven Gaydos, mimochodem editor časopisu *Variety*, si na změny v dialozích taky nestěžoval přímo mně, ale mé dceři, která snímek produkovala. Když pak *Cestu nikam* viděl ve finální verzi, byl spokojený.

Do svých filmů jste obsazoval třeba Jacka Nicholsona, a to úplně na začátku jeho kariéry. Jaký tehdy byl?

Jack je pořád stejný. Nemyslel si tehdy, že z něj někdy bude hvězda. Myslel si, že už hvězdou je. Nevzpomínám si, jak přesně jsme se seznámili, ale stali se z nás přátelé, když natáčel *Divokou jízdu*. Pracoval jsem tehdy v producentském týmu. Je velmi inteligentní, vysoce vzdělaný, samouk. Nechodil na univerzitu, vypracoval se sám.

Nicholson prý v Cannes dokonce prodával vaše filmy, jako producent.

A šlo mu to dobře, Jack je opravdu silná osobnost. Setkal se v Cannes s mnoha lidmi, s Godardem a dalšími, kteří tehdy ve francouzské kinematografii něco znamenali. Prodal moje filmy, ale chvilku trvalo, než se ve Francii dostaly do distribuce. Společnost, která je zakoupila, přestala brzy existovat a ony zůstaly jako součást soudního sporu tři roky u ledu. Nakonec se ale dočkaly relativně dobrého přijetí.

S prvním filmem vám, jako mnoha jiným z generace Nového Hollywoodu, pomohl osvěcený producent Roger Corman. Jak k tomu došlo?

Cormana jsem poznal přes svou manželku. Byla herečkou a hrála i ve filmu, který on produkoval. Já jsem hned po studiích začal režisovat v divadle. Jenže divadlo, ve kterém jsem působil, koupil filmový producent a rozhodl se z něj udělat kino. Corman mi poradil, ať to vezmu jako znamení a zkusím filmařinu.

Bylo těžké se přeorientovat z divadla na film?

Stačí se naučit dosahovat jinými prostředky podobných výsledků.

Často mluvíte o svých zkušenostech s herci. Je pro ně obtížnější vyvolat emoci ve filmu než v divadle?

V divadle fungují diváci pro herce jako vodítko. Snadno poznají, jestli něco funguje, nebo ne. Vidí, zda jsou lidé v hledišti pozorní, smějí se či pláčou. U filmu musí roli publika převzít režisér, už při natáčení. Tahle jeho funkce je podobně důležitá jako vzpomínaný casting.

Přátelil jste se s dalšími režiséry z generace takzvaného Nového Hollywoodu?

S mnoha z nich jsme společně pracovali právě pro Cormana. Přátelil jsem se s Bogdanoviche, Coppolou, znal jsem Jonathana Demmeho, Scorseseho.

Myslíte, že jste sdíleli nějaký životní či filmařský pocit?

U nás v Americe jsme postrádali teoretická východiška. Mnoho režisérů třeba z francouzské Nové vlny byli kritici a měli v hlavě nalinkované, co a jak chtějí dělat. To ve Státech neplatilo. Každý si vytvořil vlastní metodu, nezávisle na ostatních.

Bavili jste se o svých filmech?

Mluvili jsme o různých věcech, o víně například. Já ho sice nepiju, ale takový Coppola rozhodně ano.

Na předvčerejším Master Classu jste mimo jiné prohlásil, že režie nejde naučit. Vy ji přesto učíte. Není v tom rozpor?

Své kalifornské studenty varuju, že v mnoha ohledech plýtvají penězi. Filmové školy jsou velmi drahé a nejsem jistý, jestli vůbec k něčemu jsou, jestli by nebylo lepší rovnou začít točit, jako to udělal Tarantino.

A vy jste u toho před devatenácti lety figuroval jako producent.

Jeho scénář ke *Gaunerům* se mi velmi líbil. Měl jsem ho původně dokonce režírovat sám, připadal mi vtipný, chytrý, duchaplný. Ale se mnou za kamerou by byla výsledná podoba určitě úplně jiná. A řekněme si to upřímně – asi ne tak dobrá.

Věděl jste už tenkrát, že Tarantino jednou bude vzorem vašich studentů?

Úspěch nikdo nedokáže předvídat. Stejně jako u Nicholsona jsem tehdy jen cítil, že Tarantino je především silnou osobností. Jeden čas měl na mladé filmaře opravdu obrovský vliv. Ale všechno se mění. Už se etabloval, a i když měl a má mnoho napodobitelů, vnímají ho mí dnešní studenti už jen jako minulost.

Projekce filmu *Cesta nikam*:

7. 7., 9:30, Malý sál

9. 7., 19:00, Espace Dorleans

Článek byl publikován 6. 7. ve Festivalovém deníku. Autor textu absolvoval mediální studia na FSV UK.